

N:o 23.

Ank. till Riksd. kansli den 22 febr. 1889, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anvisande af förra trumpetarebostället Edeby n:o 8 i Väddö socken af Stockholms län till boställe åt länsmanen i Väddö och Häfverö skeppslag af samma län.

(I. A.)

Med anledning af Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Stockholms län uti skrifvelse af den 28 december 1887 gjorda framställning i ämnet samt efter inhemtande af kammarkollegii, statskontorets och domänstyrelsens, till följd af remiss, häröfver gemensamt afgifna utlåtande, har Kongl. Maj:t, under åberopande af de skäl, som funnes upptagna uti bilagdt protokoll öfver civilärenden för den 1 februari innevarande år, i en samma dag till Riksdagen aflåten proposition (n:o 17) föreslagit Riksdagen medgifva, att förra trumpetarebostället Edeby n:o 8 om ett halft mantal i Väddö socken af Stockholms län, hvilket hemman utarrenderats till den 14 mars 1890, måtte vid arrendeperiodens utgång anvisas till boställe åt länsmanen i Väddö och Häfverö skeppslag af nämnda län samt af denne efter laga syn tillträdas, under vilkor att å länsmannens i stat upptagna kontanta aflöning afdrag skulle ske för det belopp, hvartill boställsafkomsten blefve vid uppskattning beräknad.

Af förenämnda statsrådsprotokoll inhemtas, att Kongl. Maj:t, i anledning af väckt fråga om anvisande af förra trumpetarebostället Edeby n:o 8 om $\frac{1}{2}$ mantal i Väddö socken af Stockholms län till boställe åt länsmanen i Väddö och Häfverö skeppslag af samma län, den 21 februari 1879 funnit förslaget för det dåvarande icke böra vinna bifall, men medgifvit Kongl.

Maj:ts befallningshafvande i länet att, för den händelse behofvet af boställe för länsmannen i nämnda skeppslag fortfarande gjorde sig gällande, närmare den tidpunkt, då det om ifrågavarande hemman afslutade arrendekontrakt ginge till ända, eller den 14 mars 1890, med förnyad framställning till Kongl. Maj:t inkomma.

Under åberopande häraf hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 28 december 1887 å nyo upptagit frågan samt deri ytterligare anfört:

att Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med hänsyn till förhållandena inom Stockholms län, ansåge det vara af betydande vigt, att boställen vore åt länsmännen anvisade;

att, hvad Väddö och Häfverö skeppslag särskildt anginge, vederbörande kronofogde, till stöd för förnyadt förslag om upplåtande af hemmanet Edeby till boställe åt länsmannen i skeppslaget, upplyst, att större svårighet, än i allmänhet egde rum, mötte för erhållande till skäligt pris af en lämpligt belägen bostad i orten, der bebyggda lägenheter allt mera uthyrdes till sommargäster;

att nuvarande länsmannen i distriktet väl blifvit antagen till brovaktare vid Väddö kanal och i denna egenskap erhållit en väl belägen bostad, men att, förutom det denna befattning kunde när som helst upphöra, i allt fall kvarstode vid bemälda länsmans afgang från tjensten inom några få år behofvet af boställe för efterträdaren; samt

att hemmanet Edeby, som hade ett centralt och beqvämt läge vid allmänna landsvägen mellan Väddö kanalbro och Grisslehamn, på ett afstånd af 0,2 mil från Väddö kyrka och 0,6 mil från Ortala qvarn, vore taxerad till 8,400 kronor, innehölle en areal af 83,66 kvadratref åker, trädgård och tomter, 214,62 kvadratref äng och 733,60 kvadratref skog och hagmark samt vore försedt ej mindre med boningshus af timmer under tak af tegel på bräder, 50 fot långt, 18 fot bredt och 20 hvarf högt, samt inredt till sal, kammare och kök på nedra botten och två rum på vinden, än ock med erforderliga uthusbyggnader;

på grund af hvilka förhållanden Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att hemmanet Edeby n:o 8 måtte, efter föregången uppskattning, från och med den 14 mars 1890 varda anvisadt till boställe åt länsmannen i Väddö och Häfverö skeppslag mot behörigt afdrag å hans kontanta lön.

Till följd af härå erhållen remiss hade kammarkollegiet, statskontoret och domänstyrelsen afgifvit gemensamt utlåtande af den 21 december nästlidna år och deruti meddelat: att Väddö och Häfverö skeppslags länsmandistrikt enligt statistiska centralbyråns berättelse för år 1880 och 1887

års mantalslängder omfattade en ytvidd af 3,068 kvadratmil med en folk-mängd af 7,109 personer; att hemmanet Edeby n:o 8 varit boställe för en trumpetare vid lifregementets dragoncorps och af dess boställsdirektion genom kontrakt den 20 januari 1869 utarrenderats på 20 år från och med den 14 mars 1870 mot ett årligt arrende af 114 kubikfot spanmål, hälften råg och hälften korn, som utgjordes medelst lösen i penningar efter medelmarke-gångspris med tillagd försellönersättning, samt 20 kronor; att vid upprättande år 1882 af den hushållningsplan för hemmanets skog, som domänstyrelsen genom resolution den 3 maj 1887 fastställt för tiden till den 14 mars 1893, hemmanets produktiva skogsmark upptagits till 315 kvadratref med en årlig afkastning af 8,66 famnar, som beräknas motsvara ungefär hälften af hemmanets husbehof; samt att, då hemmanets årliga arrende, med beräkning af spanmålets värde efter 1888 års medelmarkegångspris, icke uppginge till högre belopp än 253 kronor 70 öre, hemmanet tillhörde de utarrenderade kronoegendomar, som enligt Kongl. Maj:ts skrifvelse den 18 maj 1888 skulle vid inträffande arrendeledighet försälas;

och hade embetsverken, som ansett de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande för dess förevarande framställning anförda skäl beaktansvärda, äfvensom att ifrågavarande hemman vore till sin storlek för ändamålet lämpligt, funnit sig böra till samma framställning förorda nådigt bifall.

Statsutskottet, som efter erhållen remiss förehaft detta ärende till behandling, får till en början erinra, att Riksdagen vid reglering af landsstats-tjenstemännens löner förklarar, att länsmännen icke borde förses med bostads-lägenheter och att undantag härifrån endast borde ega rum, då sådant i sär-skilda fall funnes oundgängligen nödigt. Då vid 1883 års riksdag fråga förevar om beredande af boställe åt länsmannen i Enontekis distrikt af Norrbottens län, yttrade utskottet, bland annat, att den åsigt om olämplig-heten af tjenstemäns aflönande medelst boställen, som vid de under före-gående åren verkställda lönerregleringar alltid gjort sig gällande, visserligen icke fallit utskottet ur minnet och att jemväl utskottet hyste för vanliga förhållanden enahanda mening; men i det då förekomna fallet syntes sådana särskilda behjertansvärda undantagsförhållanden föreligga, att en afvikelse från berörda grundsats icke kunde innefatta något prejudikat, som i fram-tiden skulle kunna återopas.

Utskottet, som, i öfverensstämmelse med hvad sålunda förut i berörda ämne blifvit uttaladt, anser, att en afvikelse från den fastslagna åsigten om att länsmännen icke böra förses med boställen, endast i synnerligen säregna och behjertansvärda fall bör ifrågakomma, har icke funnit, att uti före-

varande ärende sådana omständigheter kunnat åberopas, som bort föranleda till undantag från oförmälda grundsats; hvadan utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 februari 1889.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.